

Cent anys de la mort de Verdaguier

Antoni Boada

Aquell mes de juny de 1902 fou una data dolorosa per a Catalunya, ja que veia com a l'edat de cinquanta-set anys se li moria el poeta més gran del terrer, aquell que, per mitjà dels seus versos, havia enlairat a nivell universal la nostra parla.

Després d'una tragèdia prou coneguda per tots, el 17 de maig d'aquell 1902, diada del seu aniversari, Verdaguier se'n pujava a Vallvidrera, per hostatjar-se a la finca Vil-la Joana, propietat de l'alcalde de Sarrià, el qual la cedí gentilmente per veure si allí s'aconseguia de posar un pedaç a aquella mal-mesa salut del poeta.

de constatar el contrast. Sembla mentida que, uns quants mesos abans, el sacerdot-poeta —el mateix que ara tot-hom honorava— s'hagués de veure en la necessitat d'anar pels carrers, plovent o en ple sol, alacaigut, seguint enterraments al costat d'altres sacerdots, per guanyar unes pessetes que li mancaven per a arribar a fi de mes, ja que amb el que li donaven del benifet de Betlem gairebé no en tenia prou ni per a pagar el pis del carrer d'Aragó.

Quan el 10 de juny d'aquell 1902 Verdaguier aclucà els ulls per sempre, Cambó (llavors regidor de l'Ajuntament de Barcelona) i altres personali-

zar, no solament amb la importància d'aquell a qui enterraven, sinó també amb aquells que acompanyaven l'il·lustre difunt.

En passar la comitiva per la Rambla, i precisament davant per davant del palau dels marquesos de Comillas, algú xiulà en to de protesta. Però, segons em contà l'amic Antoni Torres, que hi assistí, la multitud condoluda els féu callar. Més avall, les floristes formaren una catifa de flors en honor del poeta.

Al final de la Rambla, vora el monument a Colom —personatge de les seves obres immortals *L'Atlàntida* i *Colom*—, es donà comiat al dol, seguint després les carrosses fins al cementiri nou de Montjuïc, on, d'una manera provisional, se li donà sepultura en un nínxol comú. Després seria traslladat a una roca, foradada expressament, perquè a dins hi fos servat a través dels anys el seu cos i hi fos venerada cada any per aquestes dates la seva memòria pels seus amics i admiradors.

Jo, que cada 10 de juny pujo a Vallvidrera, ja em resulta familiar la cambra on morí el poeta, el llit on exhalà el darrer sospir, els objectes que d'ell es guarden, i, precisament per aquesta familiaritat, ja no m'impressionen com el primer dia que vaig pujar-hi, ara fa molts anys; però continua impressionant-me la bona fe d'aquells que amb la punta dels seus dits toquen el cobrellit i es persignen. I m'impressionen els qui reciten els seus versos i els qui canten *l'Emigrant* o el *Virolai*. Però també em commou adonar-me que, d'un any a l'altre, molts s'han anat perdent en el camí del temps.

Mes estic convençut —l'obra de Verdaguier és tan gran!— que, quan nosaltres ja no pujarem a Vallvidrera, altres generacions sorgiran que, qui sap si amb més coneixements, avaluaran mossèn Cinto; i els seus poemes més senzills i sincers serviran com a sedatiu d'aquelles angoixes poètiques que durant molt anys han imperat a casa nostra. ♦

Enterrament de Jacint Verdaguer (13 de juny de 1902)

Bones intencions, moltes; totes d'agrair, però massa tardanes. Verdaguier ja estava ferit de mort. El marquès de Comillas paga la llet; la reina envia mil pessetes; el rei, la Creu d'Alfons XII; els metges el visiten de franc; tots es retraten al seu entorn; els parents es barallen pel que es creuen que deixarà. Els diaris parlen constantment d'ell; una gernació puja diàriament a Vallvidrera i deixa constància d'aquella visita, signant en uns fulls que passaran a la posteritat.

Verdaguer és aquells dies, de maig a juny, l'home més important del país. Llegint les biografies dels seus amics i fullejant els diaris de l'època, fa pena

tats anaren a cercar les seves despulles per exposar-les dos o tres dies al Saló de Cent, per on passà tot Catalunya. A les primeres cent mil persones se'ls donà, com a recordatori, una *Oda a Barcelona*, edició costejada per l'Ajuntament.

El 13 de juny, diada de Sant Antoni de Pàdua, es procedí al seu enterrament. Un enterrament apoteòsic, com Barcelona no n'ha vist mai més cap. El presidia el cardenal Casañas; el rei hi era representat pel comte de Romanones, el qual, pensant-se que seria un enterrament de tres deu cèntims, vingué sense jaqué, de manera que n'hi hagueren de deixar un per a sintonit-